

Clop i Urpí, Salvador.

(Barcelona, 27 de desembre 1917 – Barcelona, 29 de setembre 2005)

Salvador Clop i Urpí, passió pel socialisme.

Per Pelai Pagès i Blanch

Els darrers anys estem contemplant la progressiva desaparició d'una generació de militants obrers, irrepetible en la nostra història. Homes i dones que en la seva joventut van viure la plenitud republicana, després van fer la guerra i la revolució —alguns van patir repressió en el camp republicà—, van conèixer l'exili i la nova guerra mundial, van ser lluitadors contra la dictadura franquista. Sovint van patir presó i penalitats de tota mena però es van mantenir sempre fidels a les idees i als combats de la seva primera joventut.

Entre aquesta generació hi havia en Salvador Clop, pastisser de professió, comunista i socialista, que mai va renunciar a la utopia de construir un món més just i solidari. Nascut a Barcelona el 27 de desembre de 1917, va viure bona part de la seva infantesa al carrer de la Cera, al barri del Raval, on el seu pare feia de barber. Educat en un ambient republicà i d'esquerres, en Salvador conservava un record llunyà de l'assassinat de Salvador Seguí, l'any 1923, que va tenir lloc prop del carrer on vivia, i de les reunions sindicals que els dissabtes se celebraven a la barberia del seu pare. Eren els anys de les grans lluites socials protagonitzades per la CNT, anteriors a la instauració de la Dictadura de Primo de Rivera, els anys del pistolisme, d'aquell període *"quan mataven pels carrers"*.

La por a un atemptat va fer que el seu pare deixés el Raval i es traslladés a Rubí, per tornar a instal·lar-se, al cap de poc temps i definitivament. al barri del Poble Sec. Fou ací, que amb 13 anys en Salvador es va posar a treballar en l'ofici de pastisser. que ja no va abandonar al llarg de la seva vida, i va ser a partir de la seva vinculació en el món laboral que va iniciar la seva militància

sindical i política. Dos anys després d'iniciat el nou regim republicà, el 1933 ingressà a la Unió Professional Obrera de Pastissers i Rebosters de Catalunya, de la junta de la qual va formar part com a vocal de cultura. No va tardar en militar també políticament en una organització ben emblemàtica: el Bloc Obrer i Camperol, un partit comunista i heterodox, liderat per Joaquim Maurín. Va entrar a militar al BOC l'octubre del 1934, una data significativa en l'evolució de la història de la República, que va propiciar acostaments i processos d'unificació dins del moviment obrer. Amb la constitució del POUM (setembre 1935), a través de la unificació del BOC i de l'Esquerra Comunista, d'Andreu Nin, fou designat primer secretari de la Joventut Comunista Ibérica del Poble Sec.

Ben jove, va lligar, així, el seu compromís sindical amb el polític, en un moment en què l'evolució de la República estava amenaçada per conspiracions militars i processos d'involució política en un context internacional molt hostil i desfavorable. Quan el 19 de juliol de 1936 l'exèrcit va sortir de les casernes, en Salvador va participar amb altres companys en l'assalt a l'edifici de Capitania. I encara no fa gaires anys recordava l'odissea que va representar aconseguir a Capitania les primeres armes amb què van fer front al militars feixistes que, finalment, van resultar derrotats a Barcelona.

Plantejada la guerra civil, va anar a combatre al front d'Osca, amb les primeres milícies que va organitzar el POUM. En Salvador va estar a Siétamo i a Tierz, on va viure l'entusiasme de les primeres conquestes que van portar a terme prop de la capital —a Montearagón, per exemple— els homes del POUM i també va contemplar com queien els primers companys. La reraguarda, però, havia quedat desguarnida en un moment especialment important. A Barcelona, al conjunt de les ciutats i pobles de Catalunya s'estava vivint una autèntica revolució social i mancaven homes compromesos en els sindicats per tirar endavant els nous projectes d'organització econòmica. A en Salvador li van demanar que retornés a Barcelona i a la reraguarda va treballar activament al Sindicat de Pastissers. Des de la reraguarda, així, va contemplar el procés

d'involució política que s'estava produint a la reraguarda catalana i la campanya que ben aviat van iniciar el Partit Comunista i el Partit Socialista Unificat de Catalunya contra el POUM. No li perdonaven el seu compromís amb la revolució i les crítiques que el POUM havia portat a terme contra la Unió Soviètica d'Stalin, en un moment en què a Rússia s'estaven desenvolupant les grans purgues contra la vella guàrdia bolxevic.

El clima d'enrarament polític va acabar culminant en l'eclosió dels fets de maig de 1937, després dels quals el POUM va patir una duríssima repressió. En Salvador, que havia estat expulsat per "trotskista" del Sindicat de Pastissers — el sindicat s'havia integrat dins de la UGT, en un moment en què aquest havia quedat sota el control del PSUC—, aleshores fou mobilitzat i retornà al front, on fou integrat dins d'una companyia comunista. Quan els comandaments d'aquesta s'assabentaren que era militant del POUM, patí un simulacre d'afusellament a les tàpies del cementiri de Lleida. Aconseguí escapar i es ficà dins un batalló de la CNT, on arribà a ser comissari polític de companyia. El febrer de 1939 feu la retirada amb l'exèrcit republicà i exiliat a França, patí camps de concentració. Fou reclòs als camps de Vernet, Mazères, Septfonds, Brams i Argelers i formà part d'una companyia de treballadors espanyols. Amb l'ocupació alemanya de França, on s'havia quedat sense feina i havia patit un desengany sentimental, va decidir marxar a Alemanya, on va treballà en una fàbrica de material de guerra, i on va romandre setze mesos. Fa poc recordava la seva fugida d'Alemanya i la situació que li va tocar viure en un moment en què els nazis estaven perdent la guerra i Alemanya estava essent destruïda pels aliats: *"La mateixa nit que sortia de Dresde, aquella bella ciutat saxona, sofria el bombardeig més devastador, comparable al d'Hiroshima. Vaig visitar Berlín en runes, tractant de localitzar l'ambaixada espanyola, però va ser impossible... Era un espectacle dantesc"*.

Retornà a Espanya, on de seguida a la frontera fou identificat com a "roig" i, després d'un breu periple per un camp de concentració d'Hondarribia i una presó de Saragossa, el van portar a Barcelona, on fou incorporat a la lleva del

1944. Eren els anys del maquis, i sovint temia una topada mentre patrullava per Anglès i Santa Coloma de Farners. Acabada la guerra mundial, i ja llicenciat del servei militar, va reprendre els contactes polítics amb militants del POUM i, en produir-se l'escissió que creà el Moviment Socialista de Catalunya, s'incorporà a aquest darrer. En aquests moments —després del parèntesi viscut— va reprendre de bell nou la seva feina com a pastisser i el 1947 es va casar amb Emília Redondo, amb qui va tenir el seu únic fill, Xavier. El 1953 formà part de la comissió executiva de l'MSC i fou el responsable de la reorganització de la UGT de Catalunya, tot constituint els sindicats d'Alimentació, Metall, Banca, Químiques i Treballadors del port. Detingut el 1958, patí presó a Carabanchel.

A les darreries del franquisme va formar part de Convergència Socialista de Catalunya i, a partir del 1976, del Partit Socialista de Catalunya. Amb la instauració de la democràcia, el 1977, fou elegit conseller municipal del districte de Nou Barris de Barcelona, secretari general de la Federació Nacional de Jubilats i Pensionistes de la UGT de Catalunya, membre del Consell Nacional de la UGT de Catalunya, president de l'Associació d'Ex-combatents Socialistes de la República i coordinador del Cercle d'Antics Militants del POUM. El 1994 la Fundació Comaposada i la Fundació Campalans li atorgaren el guardó dels premis 1r de Maig i l'any 2005 el govern de la Generalitat li va atorgar la Medalla President Macià 2004. Va morir el 29 de setembre de 2005, mentre pronunciava un discurs en l'acte d'homenatge que el PSC estava celebrant a Barcelona per a commemorar els 70 anys de la fundació del POUM.

La militància d'en Salvador va ser, doncs, com la de tants d'altres, una militància marcada per la seva experiència en la guerra civil i per la seva militància en el partit d'en Maurín i d'en Nin. En una carta que va escriure l'any 1999 explicava que a la seva joventut *“vam créixer pensant en fer la revolució algun dia i la vam tenir a la les mans, però se'ns va escapar”*, i no tenia cap dubte en constatar que *“anàvem contra la socialdemocràcia perquè estàvem convençuts que eren les crosses del capitalisme i menyspreàvem a Kerensky i admiràvem a Lenin, els bolxevics i la revolució russa”*. Encara no fa massa

anys —en una de les múltiples entrevistes que va concedir per deixar constància de la seva experiència militant— reivindicava l'acció política del POUM durant la guerra i la revolució, tot reconeixent que potser sí que havien comès errors, però que eren errors que en cap no mereixien l'extermini al que havien estat sotmesos. I, a desgrat dels canvis dels temps, de les transformacions sofertes per la classe obrera, de l'experiència viscuda, en Salvador seguia creient en un socialisme alliberador, com a esperança de futur pel conjunt de la humanitat: *"Vull aferrar-me a la idea, a les portes del nou mil·lenni, que el socialisme té futur (...) crec que el socialisme democràtic i en llibertat assolirà en el nou mil·lenni els objectius d'un món sense tantes desigualtats socials i desterrarà la injustícia social i agermanarà els pobles de la terra"*.

Pelai Pagès i Blanch